

ΤΟ ΝΕΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

ΕΝ ΤΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΚΑΙ ΤΗ ΤΕΧΝΗ

ΕΟΝ πνεῦμα. Δύο λέξεις ὁμοῦ ἐν ἑαυταῖς συγκεντροῦσαι κόσμον ὅλον ἐννοίων καὶ δυνάμεων ὕγιων καὶ ἀληθῶν πρὸς αὐτοτελή καὶ πρωτότυπον δημιουργίαν, πρὸς νέαν παραγωγὴν εἰς πᾶσαν ἐκδήλωσιν τῆς κα-

θαράς διανοήσεως ἐν τῇ Ἐπιστήμῃ καὶ ἐν τῇ Τέχνῃ. Ἐν τοιοῦτῳ πνεύματι φιλολογικὸν καθ' ὅλου ἡ καλλιτεχνικὸν ζήτημα τιθέμενον καὶ πρὸ τινος ἔτι χρόνου ἀλλὰ καὶ νῦν σχεδὸν ἔτι ἐν σχέσει μάλιστα πρὸς τὴν καθ' ὅλου παρ' ἡμῶν κατάστασιν, δὲν θὰ ἐγίνετο εὐχαρίστως δεκτὸν ἀκριβῶς εἰς τὸν κύκλον τῶν καλουμένων ἐπαϊόντων, διότι, ἀνεξαρκῆτως τοῦ ἐπικρατοῦντος ἔτι καὶ νῦν ἐν Ἑλλάδι μισονεῖσμοῦ, τὸ τοιοῦτο ζήτημα θὰ ἐγίνετο ἡ ἀφετηρία καὶ θὰ συνετέλει πρὸς ἐξαφανισμόν ποικίλων καὶ πολλῶν προλήψεων κρατουσῶν παρὰ πολλοῖς καὶ αὐτῶν τῶν μᾶλλον ἐλευθέρως διανοουμένων, ὃν ἐξαφανισμόν, ἀντιθέτως πρὸς τὴν ἐν πολλοῖς ἄλλοις κύκλοις τῆς ἀνθρωπίνης ἀναπτύξεως παρατηρηθεῖσαν παρ' ἡμῶν ἀνάπτυξιν καὶ κίνησιν, δὲν θὰ ἐδέχοντο οἱ πολλοὶ ἐκ τῶν καλουμένων ἐνθέρμων θιασωτῶν. Ἀληθῶς πρέπει πᾶς τις νὰ ὁμολογήσῃ, ὅτι ἤρξατο ἐπὶ τέλους ἀναπτυσσομένη ποιοῦ τις τάσις πρὸς τὴν ὀρθολογιστικὴν ἀνεξαρκησίαν κατὰ τῆς ἐν τῇ Ἐπιστήμῃ μάλιστα ἀπὸ μακροῦ ἐπικρατοῦσης ὀλιγαρχίας. Οὐδένα δ' ὅμως πιστεύομεν διέλαθεν, ὅτι δὲν ὑπῆρξαν πρῶτοι παρ' ἡμῶν οἱ τῆς Ἐπιστήμης καλούμενοι θεράποντες οἱ καινοτομήσαντες πρὸ πάντων κατὰ τοῦ παλαιοῦ πνεύματος, τῆς ἱεραρχίας, τῆς θεοκρατίας, ἃς εἵπωμεν, τῶν ὀλίγων.

Ἀλλ' οἱ ἀγωνισθέντες καὶ ἀγωνιζόμενοι ὑπὲρ τῆς ἐπικρατήσεως τῆς ἀνεξαρκησίας ἐν τῇ σκέψει καθ' ὅλου, ὑπὲρ τῆς ἀντιδράσεως κατὰ τοῦ δογματισμοῦ εἰς πᾶσαν δυσνοητικὴν κίνησιν, κατὰ μερίων καὶ δυσπερβλήτων προσκρούουσι προσκομιμάτων κωλυόμενοι ἀμέσως ἢ ἐμμέσως εἰς ἐλευθέραν κίνησιν ἐν τοῖς Γράμμασι, ἐν τῇ Καλλιτεχνίᾳ. Μόλις καὶ δυσκόλως κατωρθώθη νὰ δημιουργηθῇ καὶ παρ' ἡμῶν ὅπως δῆποτε παραλλήλως πρὸς τὴν ὁμοειδῆ ἐν Εὐρώπῃ κίνησιν ἐν τῇ διανοήσει νεοπνευματισμός τις, σχεδὸν δ' ὅμως μόνον ἐν τῷ κύκλῳ τῶν ἐφηρμοσμένων θετικῶν ἐπιστημῶν καὶ τῆς βιοτεχνικῆς καὶ βιομηχανικῆς ἐκμεταλλεύσεως τούτων, οὐχὶ δὲ καὶ παρὰ τοῖς καθαρῶς φιλολογοῦσι καὶ τοῖς ἐξ ἄγνοῦ ἔρωτος καὶ βαθείας μελέτης τὴν Τέχνην ἀσχοῦσιν, ὃν τινὲς μόνον ἐνόησαν, ὅτι,

ἐν τῷ νέῳ πνεύματι, θεωρουμένης τῆς ἐπιστημονικῆς ἐρεῦνης καὶ μελέτης ὥς τινος δικαιώματος ἀπολύτου ἐκπηγάζοντος ἐξ αὐτῆς τῆς ψυχῆς τῶν ἀληθῶς ἐπιστημόνων καὶ καλλιτεχνῶν, οἱ ἐν τῇ ἀκολασίᾳ καὶ τῷ ἀπολυταρχισμῷ αὐτῶν τὰ πάντα λυμαινόμενοι καὶ τὸ Παλαιὸν Πνεῦμα ἐν ἑαυτοῖς τρέφοντες καὶ αὐτὸ μόνον ἐκπροσωποῦντες, εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐκλίπωσιν ὅλως ἐκ τοῦ μέσου, ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον θὰ διατηρῶσιν αὐτὸ ἐν ἑαυτοῖς ἐπὶ μεγίστη ζημίᾳ πάντων.

Ἐκ τῆς ἐλευθέρως ἐρεῦνης καὶ ἐργασίας ἐκπηγάζει δικαίωμα μὲν ἱερὸν καὶ ἀπόλυτον, ἄσχετον πρὸς πᾶσαν βιοτικὴν ἀνάγκην καὶ μέριμναν, ὡς ἀπορρέον ἐξ αὐτῆς τῆς φύσεως τῶν ἐπιθυμούντων, ἀλλὰ καὶ δυναμὲν νὰ ἀσκήσῃ τὰ τῆς Ἐπιστήμης καὶ Τέχνης ἐν Ἑλλάδι, ἡ περὶ ταύτας ἀσχολίας, ἀλλὰ καθῆκον ἀπαράβατον εἶναι τῶν ἰσχυρῶν οὐ μόνον τὸ μὴ παρακωλύειν ὅπως δῆποτε ἀμέσως ἢ, ὅπερ χειριστὸν, ἐμμέσως πᾶσαν νέαν κίνησιν, ὡς δυστυχῶς συμβαίνει παρ' ἡμῶν ἐν πολλοῖς, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐνισχύειν τοὺς ἀγωνιζομένους ὑπὲρ τῆς ἐπικρατήσεως τῶν ὕγιων ἀρχῶν καὶ τῶν γενικῶν ἰδεῶν τοῦ νέου πνεύματος ἐν παντὶ κύκλῳ τῆς ἀνθρωπίνης διηγήτης διανοήσεως.

Ὡς δ' ἡ περὶ τὰς ἐπιστήμας ἀσχολία ὁμοίως ἐκ

Ἡ γιαγιά

Πίναξ τῆς ἐν Θεσσαλονίκῃ ζωγράφου δεσπ. Ἑλένης Σταματοπούλου, βραβευθεῖς ἐν ἐκθέσει γυναικείων ἐργῶν.